

Tösen, en historiebeskrivning

Av Alf Eriksson

Ni som inte har varit i klubbhuset Råånocken på en tid, ni har något att se fram mot vid ert nästa besök. Den gamla bardisken har tagits bort och en ny bar har byggts med en genomgående marin prägel. Känslan i baren har skiftat från efterkrigstidens öststatsstuk, till en mysig och ombonad skutsalong, med dofter från rom och tjärad hampa.

Samlingspunkt i baren är TÖSEN, en 20 fots fiskesnipa, som visserligen har fått avstå ett antal fot för att platsa i baren, men uppspacklad och fin, och med en ärevördig historia som manar till eftertanke när bågaren skall lyftas.

Det började i Korsör

Hon byggdes av en båtbyggare i Korsör i Danmark 1955. Vem som var beställare och vem som var ägare de första 7 åren är lite osäkert. Möjligen var det Ib Bernhard Hansen Strandlinjen 45 i Dragör, det var i alla fall han som hösten 1963 lät "Danska Statens Skibstillsyn" mäta upp båten och utfärda ett "Målebrev", mätbrev, för TÖSEN, ett namn som hon sedan har burit under hela sin levnad.

Enligt mätbrevet är längden 6.10, bredden 2.20 och djupet, (till skandäckets överkant) 1.01 meter. Bruttotonnaget är 2.75 registerton och nettotonnaget (motor, bränsletank, damm m.m. borträknat) 1.01 registerton. Framdrivning är segel och motor.

Tösen på Hallands Väderö, i början av 80-talet

Med mätbrevet som underlag utfärdade Danska Skeppsregistret i november 1963 ett "Danskt Nationalitetsbevis" för TÖSEN och samtidigt ett "Fiskericertifikat" med igenkänningsnummer K74 samt ett Stenfiskericertifikat, St.F. K74 vilket innebär Köpenhamnsområdet dvs. Dragör och eftersom det rör sig om en nyregistrering

och inte ett ägarbyte, har TÖSEN troligtvis inte varit aktiv i yrkesfiske de 7 första åren.

TÖSEN var en "öppen motorbåt" som det står i Nationalitetsbeviset. Hennes bordläggning var fur på ekspant och med en väl tilltagen damm, mast och segel. Byggsättet var klink och motorn en tändkula av modell "Lille Skagen Typ A, 7-8 hk". Med vackra former och god utrustning var Ib säkert nöjd med sin båt och TÖSEN en prydnad för Dragör.

Tösen kom till Sverige

Tiden för TÖSEN i Dragör blev inte lång. Redan någon gång i slutet av 1960-talet kom hon till Sverige. Köpare var Länsåklagare Lennart Eliasson i Malmö. Lennart var en flitig pendlare mellan Limhamn och Dragör och vid varje besök i Dragör såg han den vackra TÖSEN och blev alltmer förälskad i henne (det kan hända mycket när man pendlar). Jag vet inte hur det gick till, men jag kan tänka mej, att den då starka svenska kronan vägde tyngre för Ib, än det skrala fisket.

Jag tror inte att åklagare Eliasson fiskade så särskilt mycket, klart är dock att han tog båten upp till Laholm i Lagan och den "danskblå" färgen målades över

Forts på sid 30

med vitt för att ge TÖSEN ett sken av att vara fritidsbåt. Antingen hade Eliasson sommarbostad där, eller någon annan anknytning till Laholm. Förmodligen blev det någon söndagstur då och då med släkt och vänner, till tändkulans rytmiska dunkande.

Hemmahamn Ramsjöstrand

När TÖSEN nästa gång blev till salu var året 1976, d.v.s. cirka 10

år efter det att hon kom till Sverige. Hon stod då på en industri- tomt i Malmö och skicket var inte det bästa. Köpare var Paul och Inga-Lena Antonsson från Ramsjöstrand. Hon hade tur TÖSEN, denna gång, för Paul och Inga-Lena tog hem henne till Ramsjöstrand och startade en omfattande renovering. Det lilla och dåliga styrhuset, som troligtvis Ib satte dit, togs bort och ersattes med ett nytt och lite större. Motorn renoverades och fick bl.a. nya ramlager inskavda.

Forts på sid 32

1981 registrerades båten på den nya ägaren Paul Antonsson som fiskebåt SFB-6969 hos Sjöfartsregistret och TÖSEN fick beteckningen HG-141. Förutsättning för registreringen var att han inom ett år kunde styrka att båten användes för yrkesmässigt fiske. Någon sådan försäkran lämnades aldrig in till Sjöfartsregistret och något yrkesmässigt fiske blev det hellre inte för Paul.

Som fritidsfiskare låg han flera gånger, en vecka i taget, med rys-sjor på Hallands Väderö och kunde sedan segla hem med över 100 kg

ål i dammen.

Nästa ägare i raden blev Lennart Svensson och Karl-Erik Hurtig båda från Ramsjöstrand. Tösen blev på så sätt kvar i Ramsjöstrand där Paul haft henne sedan 1976. Nu var året 1992 och TÖSEN avregistrerades som fiskebåt och blev fritidsbåt på heltid. Kanske symboliskt efter avregistreringen satte Lennart och Karl-Erik igång med att skrapa ren bordläggningen. Den vita färgen skulle bort och blank fernissa skulle på. De gav snart upp när det visade sig att under vitfärgen låg både blåfärg

och blymönja väl förankrad i furu-plankorna och TÖSEN fick ha kvar sin vitfärg.

Från Ramsjö till Vejby

Efter endast tre år blev det ägarbyte igen. Denna gång blev det tre ägare, Jan Andersson och hans bror Lars samt Per Gröndahl. Per hade båtplats i Vejbystrand, som därmed blev hemmahamn för TÖSEN. På resan från Ramsjöstrand till Vejbystrand stannade motorn flera gånger enligt Per, men gick att starta igen.

Jan, Lars och Per hade stora ambitioner, de kavlade upp ärmarna och satte igång. Styrhuset som Paul Antonsson hade byggt togs bort. Båten renskrapades, med bättre resultat än vid förra försöket, slipades och lackades. Dammen pluggades och en hel del andra förändringar gjordes. Tösen blev därmed en öppen snipa med i stort sett samma utseende som när hon byggdes.

Då dammen pluggades behövdes mera ballast för att behålla styvheten. Detta fixades med ett antal blybatterier som tömdes på syra

Forts på sid 34

och radades upp under durkarna.

En vårdag i början av 2000-talet blev ödesstigen för TÖSEN. På sin båtplats i Vejbystrand vattenfylldes hon och gick till botten.

Anledningen var en strejkande länsypump. Hon bärgades och motorn plockades ur. Det verkar som om luften gick ur projektet vid denna händelse och på nytt blev hon till försäljning.

Ny ägare till TÖSEN blev Lars Börjesson i Vejbystrand som övertog båten 2005. Lars genomförde aldrig sina planer och båten stod på land och förföll.

Sista seglatsen

2009 kom TÖSEN i RHSS ägo i ett mycket dåligt skick, i stort sett som vrak. Efter ett heroiskt arbete från några klubbmedlemmar seglar nu TÖSEN vidare som bardisk inne i klubbhuset Råånocken. Vi lyfter en bågare och önskar den 55-åriga damen välkommen, nu skall hon slippa nya ägare och vi skall ta väl hand om henne.

